

KLASA: 007-01/26-01/4
URBROJ: 2158-95-01-26-1
U Osijeku, 11. lipnja 2026. godine

Na temelju Odluke Senata Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku od 27. ožujka 2024. godine o usvajanju Politike otvorene znanosti i članka 31. Statuta Pravnog fakulteta Osijek – pročišćeni tekst (KLASA: 007-01/24-01/4, URBROJ: 2158-95-01-24-4) iz srpnja 2024. godine, Fakultetsko vijeće Pravnog fakulteta Osijek na svojoj 599. redovitoj sjednici (15. sjednici u akademskoj godini 2025./2026.) održanoj dana 11. lipnja 2026. godine, pod točkom 5. dnevnog reda donijelo je

POLITIKU OTVORENE ZNANOSTI PRAVNOG FAKULTETA OSIJEK

I. UVOD I PRAVNA OSNOVA

Članak 1.

- 1) Ova Politika utvrđuje strateški i regulatorni okvir za implementaciju i promicanje otvorene znanosti na Pravnom fakultetu Osijek (u daljnjem tekstu: Fakultet). Svrha dokumenta je osigurati sustavno otvaranje istraživačkog procesa, javnu dostupnost rezultata znanstvenog rada te usklađenost s europskim istraživačkim prostorom (EIP).
- 2) Pravna osnova za donošenje ove Politike temelji se na sljedećim dokumentima:
 - UNESCO-voj preporuci za otvorenu znanost (2021.)
 - Europskoj strategiji za istraživačku i tehnološku infrastrukturu (2025.)
 - Preporuci EU komisije o pristupu znanstvenim informacijama i njihovom čuvanju (2018.)
 - Hrvatskoj deklaraciji o otvorenom pristupu (2012.)
 - Zakonu o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti („Narodne novine“ broj 119/22.)
 - Zakonu o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“ broj 25/13., 85/15. i 69/22.)
 - Hrvatskom planu za otvorenu znanost (2025.)
 - Strategiji Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku 2021. – 2030.
 - Strateškom programu za razdoblje 2025. – 2030. Pravnog fakulteta Osijek (2025.)
 - Statutu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku (2023.)
 - Statutu Pravnog fakulteta Osijek (2024.)
 - Odluci Senata Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku od 27. ožujka 2024. o usvajanju Politike otvorene znanosti Sveučilišta.

II. DEFINICIJA I OSNOVNE VRIJEDNOSTI OTVORENE ZNANOSTI

Članak 2.

- 1) Otvorena znanost predstavlja skup načela i praksi kojima je cilj učiniti znanstvena istraživanja iz svih područja dostupnima, ponovno upotrebljivima i transparentnima. Ona podrazumijeva otvaranje cjelokupnog istraživačkog procesa, od formuliranja istraživačkih pitanja do diseminacije rezultata, uz promicanje pravednosti i suradnje.
- 2) Fakultet u potpunosti usvaja četiri ključne vrijednosti temeljene na UNESCO-vim preporukama:
 1. **Kvaliteta i integritet:** osiguranje akademskih sloboda i ljudskih prava uz promicanje visoko vrijednih istraživanja i provjerljivosti rezultata

2. **Kolektivna dobrobit:** pristup znanosti kao globalnom javnom dobru koje treba služiti napretku čovječanstva, uz naglasak na održivost i pravednost
3. **Principi pravičnosti:** osiguravanje jednakosti među istraživačima i institucijama, uklanjajući barijere u pristupu znanju
4. **Različitost i uključivost:** prihvaćanje različitih znanstvenih praksi, jezika, istraživačkih ishoda i znanja radi obogaćivanja znanstvenog stvaralaštva.

III. CILJEVI POLITIKE EUROPSKE UNIJE U PODRUČJU OTVORENE ZNANOSTI

Članak 3.

Fakultet podupire osam strateških ciljeva EU koje integrira u svoje djelovanje:

1. **Otvoreni podaci:** upravljanje podacima prema FAIR i CARE načelima
2. **Metrika nove generacije:** razvoj indikatora koji vrednuju kvalitetu i društveni utjecaj, a ne samo kvantitetu
3. **Alternativne metrike:** korištenje alata prilagođenih digitalnom okruženju za praćenje utjecaja istraživanja
4. **Budućnost znanstvene komunikacije:** osiguravanje besplatnog pristupa recenziranim publikacijama
5. **Sustav napredovanja:** formalno priznavanje aktivnosti otvorene znanosti u postupcima izbora na radna mjesta
6. **Integritet istraživanja i ponovljivost:** provođenje istraživanja prema najvišim etičkim standardima
7. **Obrazovanje i vještine:** osiguravanje podrške istraživačima za stjecanje kompetencija u otvorenoj znanosti
8. **Građanska znanost:** uključivanje šire javnosti u proces stvaranja znanja.

IV. SMJERNICE ZA AUTORE I ISTRAŽIVAČE

Članak 4.

Načela FAIR i CARE

Svi istraživački rezultati (radovi, podaci, softver) moraju se pohranjivati u skladu s FAIR načelima (findable – pronalazljivi, accessible – dostupni, interoperable – interoperabilni, reusable – ponovno upotrebljivi). Istovremeno, u obradi podataka nužno je primjenjivati CARE načela (collective benefit – kolektivna korist, authority to control – autoritet upravljanja, responsibility – odgovornost, ethics – etika).

Članak 5.

Plan upravljanja podacima (PUP)

Voditelji projekata i istraživači obvezni su izraditi Plan upravljanja istraživačkim podacima prije početka istraživanja, sukladno uputama iz poziva za financiranje projekta koji prijavljuju.

Članak 6.

Repozitorijski ekosustav

Službeni repozitorij Fakulteta dio je sustava DABAR (Digitalni akademski arhivi i repozitoriji) te je dostupan na adresi: <https://repozitorij.pravos.unios.hr/>

Sustav DABAR smješten je na poslužiteljima Sveučilišnog računskog centra Suce, koji je nadležan za

njegovo održavanje i pružanje korisničke podrške.

Svim djelatnicima omogućen je pristup repozitoriju u svrhu samoarhiviranja publikacija, podataka ili drugih medija koje podržava sustav DABAR.

Svi časopisi koje Fakultet izdaje u otvorenom pristupu obvezno se objavljuju i na portalu Hrčak (Portal hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa).

Članak 7. Pristup, licenciranje i formati

Primjenjuje se princip „otvoreno koliko je moguće, zatvoreno koliko je potrebno“. Otvorenost se ostvaruje kroz zeleni, zlatni i dijamantni put.

- Licenciranje: preferira se CC BY ili CC BY-NC licencija (upozorenje: CC BY-ND i CC BY-NC-ND licencije nisu sukladne načelima otvorenih obrazovnih sadržaja jer onemogućuju adaptaciju)
- Format: podaci se pohranjuju u otvorenim formatima koji osiguravaju dugotrajnu dostupnost (npr. .csv, .txt, .ods, .tiff, .pdf).

V. ODGOVORNOSTI DIONIKA

Članak 8. Odgovornosti istraživača i autora

Obvezna pohrana publikacija, podataka i obrazovnih sadržaja u propisane repozitorije odmah po objavi.

- a) Publikacije koje su istraživači/znanstvenici/autori Fakulteta objavili u otvorenom pristupu dužni su po objavi unijeti publikaciju i u službeni repozitorij Fakulteta
- b) Publikacije koje su istraživači/znanstvenici/autori Fakulteta objavili van otvorenog pristupa, a izdavač omogućuje samoarhiviranje, dužni su po objavi unijeti publikaciju i u službeni repozitorij Fakulteta uz odabir odgovarajuće razine pristupa (pristup onemogućen ili pristup korisnicima matične ustanove).

Članak 9. Odgovornosti Fakulteta

Odgovornosti Fakulteta su:

- Osiguravanje infrastrukture i tehničke podrške za otvoreni pristup
- Provedba edukacija o autorskim pravima, licenciranju i upravljanju podacima
- Sustavno praćenje provedbe ove Politike i njezino usklađivanje s nacionalnim zakonodavstvom.

VI. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 10.

Ova Politika stupa na snagu danom donošenja i u potpunosti je usklađena s krovnom Politikom otvorene znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

DEKAN

Prof. dr. sc. Tunjica Petrašević, v.r.